

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE ZA ROK 2015

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie działa na podstawie Uchwały Rady Powiatu Brzeskiego nr VI/16/99 z dnia 25 lutego 1999 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Powiatu Brzeskiego realizującą zadania z trzech podstawowych obszarów:

- obszar pomocy społecznej określony ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- obszar pieczy zastępczej określony ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej

- obszar rehabilitacji społecznej określony ustawą z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Zadania, które z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej, które były realizowane w roku 2015 obejmowały następujący katalog:

1. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym

2. zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym rodziców, a w szczególności przez organizowanie i prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo wychowawczych

3. pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu brzeskiego, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo wychowawczych i rodzinach zastępczych, także na terenie innych powiatów

4. wsparcie psychologiczne dla rodzin zastępczych

5. promocja rodzinnej pieczy zastępczej

6. ocena rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka

7. ocena dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

8. zapewnienie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka

9. udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia: młodzieży opuszczającą całodobowe placówki opiekuńczo wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, rodziny zastępcze, specjalne ośrodki szkolno -wychowawcze, młodzieżowe ośrodki szkolno wychowawcze

10. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, zagospodarowanie w formie rzeczowej oraz na kontynuowanie nauki usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej
11. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponad gminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób
12. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy – wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo wychowawczych oraz rodzin zastępczych
13. nadzór nad działalnością całodobowych placówek opiekuńczo wychowawczych i umieszczania w nich skierowanych dzieci
14. udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osobom korzystającym z działalności PCPR
15. doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu
16. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej
17. sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej
18. prowadzenie i obsługa powiatowego centrum pomocy rodzinie
19. realizacja programów MPiPS w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej
20. realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Z zakresu zadań określonych ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało następujący katalog zadań:

1. dofinansowywało do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sporcie, turystyce, kulturze i rekreacji
2. dofinansowywało do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zakupu sprzętu ortopedycznego, przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych przyznawanych osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów
3. dofinansowywało do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych
4. dofinansowywało do kosztów utrzymania i działania warsztatów terapii zajęciowej
5. udzielało informacji o prawach i uprawnieniach osobom niepełnosprawnym oraz pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne na otwartym i chronionym rynku pracy oraz pracodawcom zamierzającym zatrudnić osoby niepełnosprawne
7. podejmowało działania wspólnie z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych zmierzające do ograniczania skutków niepełnosprawności
8. opracowywało na rzecz różnych instytucji informacje i materiały dotyczące problemów osób niepełnosprawnych
9. realizowało programy PFRON „ Aktywny Samorząd ” oraz „ Wyrównywanie Różnic Między Regionami ”

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W ROKU 2015

I. Zadania z zakresu pomocy społecznej

W związku z wejściem w życie od dnia 01.01.2012 r. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Starosta Powiatu Brzeskiego Zarządzeniem Nr 64/2011 z dnia 15 listopada 2011 r. wyznaczył na organizatora pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej Rada Powiatu Brzeskiego Uchwałą Nr IV/4126/15 z dnia 26 lutego 2015 r. przyjęła Powiatowy Program na Rzecz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 - 2017.

1. Piecza zastępcza

a) rodzinna piecza zastępcza - rodziny zastępcze.

W powiecie brzeskim według stanu na dzień 01.01.2015 funkcjonowało 98 rodzin zastępczych w których przebywało 154 dzieci. Według stanu na dzień 31.12.2015 r. w 101 rodzinach zastępczych przebywało 152 dzieci. Zdecydowaną przewagę wśród rodzin zastępczych mają rodziny spokrewnione z dziećmi, których było na koniec roku 63. Na terenie powiatu brzeskiego funkcjonowały 2 Rodzinne Domy Dziecka. W obydwu RDD przebywało na koniec 2015 r. 23 dzieci. Z prowadzącymi Rodzinne Domy Dziecka zostały podpisane umowy na prowadzenie RDD. Funkcjonowały także dwie rodziny zastępcze zawodowa, w których na koniec roku przebywało 8 dzieci. Rodziny zastępcze zgodnie z obowiązującymi przepisami ustanawiane są przez Wydziały Rodzinne i Nieletnich Sądów Rejonowych. Rola Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w tej fazie powstawania rodzin zastępczych jest znikoma. Dotyczy to w szczególności rodzin spokrewnionych z dzieckiem. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rodzinie zastępczej przysługuje comiesięczne świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka.

Wysokość pomocy udzielanej rodzinom zastępczym na pokrycie kosztów utrzymania dziecka ustalana jest na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. I tak na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej wysokość pomocy nie może być niższa niż 660 zł miesięcznie. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub w rodzinnym domu dziecka wysokość tej pomocy nie może być niższa niż 1000 zł miesięcznie. W przypadku dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością lub orzeczonym umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż 200 zł miesięcznie.

Najczęstszymi dochodami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych są alimenty, renty rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne. W roku 2015 wysokość miesięcznego wynagrodzenia dla prowadzących Rodzinne Domy Dziecka oraz rodzinę zastępczą zawodową wynosiła 2.650 zł brutto.

Rodzina zastępcza przyjmująca dziecko ma prawo do otrzymania jednorazowej pomocy pieniężnej na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej.

Dziecko opuszczające rodzinę zastępczą otrzymuje pomoc finansową w trzech formach:

1. pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej
2. pomoc finansową na kontynuowanie nauki
3. pomoc finansową na usamodzielnienie

Ustawodawca przewidział możliwość pozostawiania wychowanków rodzin zastępczych, którzy osiągnęli pełnoletniość w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia przez nich szkoły. W tym przypadku przysługuje pomoc w wysokości ustalonej dla rodziny zastępczej. Najczęściej, w przypadku gdy pomoc finansowa dla rodziny zastępczej jest wyższa od pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki wybierane jest rozwiązanie korzystniejsze finansowo. Wysokość pomocy finansowej na kontynuowanie nauki wynosi 500 zł miesięcznie. Wysokość pomocy finansowej na usamodzielnienie uzależniona jest od okresu pobytu w rodzinie zastępczej, spokrewnienia z rodziną zastępczą oraz dochodów na osobę w rodzinie. Wysokość tej pomocy wynosiła od 3300 do 6600 zł. Wysokość pomocy finansowej na zagospodarowanie wynosiła 1500 zł. Budżet Powiatu Brzeskiego w 2015 roku na świadczenia z tytułu udzielanej pomocy rodzinom zastępczym: świadczenia dla rodzin zastępczych zawodowych, prowadzących rodzinne domy

dziecka, pomoc finansową na usamodzielnienia wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej i świadczenie jednorazowe związane z przyjęciem dziecka wydatkował 1.900.939 zł. Biorąc pod uwagę inne świadczenia związane z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej łącznie wydatkowano kwotę 2.282.967,71 zł. Średnio na świadczenia na jedno dziecko umieszczone w pieczy zastępczej wydatkowano 1.093,08 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę wszystkie świadczenia średni koszt utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie brzeskim w roku 2015 wyniósł 1.251,63 zł.

Średni koszt utrzymania dziecka w rodzinnym domu dziecka wyniósł 1756,94 zł.

Na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki i pomoc na zagospodarowanie dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej została wydatkowana kwota 207.143,88 zł. Zadanie to jest zadaniem własnym samorządu powiatowego.

Dodatkowym zadaniem związanym z rodzinami zastępczymi jest prowadzenie obsługi merytorycznej i finansowej porozumień z innymi powiatami, w których umieszczone są dzieci pochodzące z naszego powiatu lub na przebywające na terenie naszego powiatu dzieci pochodzące z innych powiatów. W roku 2015 zawarte były 3 porozumienia i dotyczyły dzieci z naszego powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach. W 2015 r. 5 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zostało adoptowanych. Każda rodzina zastępcza jest przynajmniej dwukrotnie w ciągu roku odwiedzana przez pracownika socjalnego PCPR, który diagnozuje sytuację dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz wspiera rodziny w rozwiązywaniu różnorodnych problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny zastępczej. Rozkład rodzin zastępczych na terenie powiatu brzeskiego wg. stanu na grudzień 2015 r. wygląda następująco:

1. Gmina Miasto Brzeg - 41 rodzin zastępczych, 58 dzieci w rodzinach zastępczych
2. Gmina Grodków - 17 rodzin zastępczych, 24 dzieci w rodzinach zastępczych
3. Gmina Lewin Brzeski - 22 rodziny zastępcze, 31 dzieci w rodzinach zastępczych
4. Gmina Lubsza - 10 rodzin zastępczych, 23 dzieci w rodzinach zastępczych
5. Gmina Olszanka - 3 rodziny zastępcze, 5 dzieci w rodzinach zastępczych
6. Gmina Skarbimierz - 8 rodzin zastępczych, 11 dzieci w rodzinach zastępczych

Od roku 2012 zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej samorządy gminne ponoszą opłatę w wysokości 10% kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku i 50% w trzecim roku. Dotyczy to dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo wychowawczych umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Z tego tytułu do samorządu powiatu brzeskiego w roku 2015 wpłynęła kwota 890.633,67 zł dochodów z pieczy zastępczej.

2. Całodobowe placówki opiekuńczo wychowawcze.

Instytucjonalną formą opieki nad dzieckiem całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki jest placówka opiekuńczo wychowawcza typu socjalizacyjnego. Ta forma opieki nad dzieckiem podlega w sposób szczególny kontroli i nadzorowi. O ile w przypadku rodzin zastępczych nie ma kontroli nad procesem wychowawczym i opiekuńczym oraz nad wydatkowaniem środków finansowych o tyle placówki opiekuńczo wychowawcze podlegają szczegółowej ocenie i nadzorowi. W przypadku placówek opiekuńczo wychowawczych proces opieki i wychowania podlega standardom określonym Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Standardy te zmieniane były w roku 2000, 2005 i 2007. W roku 2000 rozpoczęliśmy prace zmierzające do osiągnięcia standardów w naszych placówkach. Mając już zrealizowane prawie wszystkie wymagania określone rozporządzeniem musieliśmy przystąpić do wdrażania nowych norm i przepisów. I znów mając zrealizowaną większość norm i standardów musieliśmy wydatkować dodatkowe środki oraz podjąć nowe działania zmierzające do osiągnięcia na nowo zdefiniowanych standardów określonych Rozporządzeniem z 2007 r. W grudniu 2011 r. wyszło nowe Rozporządzenie w prawie instytucjonalnej pieczy zastępczej

(Dz. U. Nr 292, poz. 1720), które na nowo reguluje organizację placówek i standardy obowiązujące w placówkach opiekuńczo wychowawczych. Niespójność przepisów, ich częste zmiany nie przyczyniają się do ustabilizowania sytuacji w placówkach. Tym bardziej, że coraz częściej do placówek trafiają dzieci i młodzież o dużym stopniu demoralizacji, wymagające prowadzenia specjalistycznej pracy nie tylko opiekuńczo wychowawczej ale nade wszystko terapeutycznej i resocjalizacyjnej. Taki proces wychowawczy wsparty działaniami specjalistów, w tym terapeutów i psychologów wymaga stabilności zewnętrznej. Zmiany w ustawie o pomocy społecznej wprowadziły także dwie kategorie pracowników pedagogicznych zatrudnionych w tych placówkach. Osoby zatrudnione na stanowisku wychowawcy przed dniem 1.01.2004r. zatrudnione były na podstawie ustawy Karta Nauczyciela a osoby zatrudnione na tym samym stanowisku po dniu 1.01.2004 zatrudnione są na podstawie ustawy o pracownikach samorządowych. W roku ubiegłym wprowadzono II etap regulacji wynagrodzeń dla pracowników pedagogicznych placówek opiekuńczo wychowawczych, mające na celu wyrównanie różnic płacowych dla tej grupy pracowników, które były pozostałością po dualnym systemie wynagradzania. Te regulacje prawne powodowały określone problemy organizacyjne, prawne i finansowe. Do placówek opiekuńczo wychowawczych przyjmowane są dzieci i młodzież na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Placówki przyjmują dzieci od lat 10 roku życia, w tym także dzieci niepełnosprawne i dzieci cudzoziemców. Istnieje także możliwość przyjęcia dziecka do placówki na jego prośbę, i takie przypadki choć sporadyczne także się trafiają. Należy podkreślić, że do placówek trafiają w większości dzieci, które nie mają większych szans na znalezienie rodziny zastępczej lub adopcyjnej. Tylko dzieci młodsze mogą mieć nadzieję na zmianę formy opieki. Do placówek trafiają także dzieci z rodzin zastępczych, co dla tych dzieci jest szczególnie traumatycznym przeżyciem. Do naszych placówek praktycznie nie są przyjmowane dzieci z innych powiatów. Za pobyt tych dzieci powiaty właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w placówce ponoszą odpłatność do wysokości kosztów utrzymania wychowanka ogłoszonego przez Starostę w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego. Z powiatami, z których pochodzą dzieci umieszczone przed kilkoma laty w naszych placówkach zawarte są porozumienia regulujące między innymi kwestię wysokości refundacji.

W wyniku przeprowadzonych zmian wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Zespół Placówek Opiekuńczo Wychowawczych

„ Szansa” w Brzegu został przekształcony w Centrum Obsługi Administracyjnej Placówek Opiekuńczo Wychowawczych, składający się z dwóch placówek socjalizacyjnych przeznaczonych dla 30 i 14 wychowanków.

W czterech placówkach opiekuńczo wychowawczych, dla których organem prowadzącym jest powiat brzeski mogło przebywać maksymalnie 99 dzieci i młodzieży. W Centrum Obsługi Administracyjnej Placówek Opiekuńczo Wychowawczych w Brzegu może przebywać 44 wychowanków, w Domu Dziecka w Skorogoszczy 30 wychowanków i w Domu Dziecka w Strzegowie 25 wychowanków.

Średnie miesięczne wykorzystanie miejsc w poszczególnych placówkach wynosiło:

- Centrum Administracyjne Placówek w Brzegu – 40,42
- Dom Dziecka w Skorogoszczy – 29,25
- Dom Dziecka w Strzegowie – 25,42

Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w poszczególnych placówkach kształtował się na poziomie:

- Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo Wychowawczych w Brzegu – 4.347,90 zł
- Dom Dziecka w Skorogoszczy – 3.730,95 zł
- Dom Dziecka w Strzegowie – 3.449,48 zł

Łącznie koszty utrzymania placówek opiekuńczo wychowawczych wyniosły w powiecie brzeskim 4.664.589,13 zł.

Koszty działania poszczególnych placówek wyniosły w 2015 roku:

- Centrum Administracyjne Brzegu – 2.182.164,85 zł
- Dom Dziecka Skorogoszcz - 1.375.611,02 zł
- Dom Dziecka Strzegów - 1.106.813,26 zł

Prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo wychowawczych jest zadaniem własnym powiatu. Z tytułu pobytu w naszych placówkach dzieci z innych powiatów powiat brzeski otrzymał refundację kosztów w wysokości 323.743,01 zł.

Placówki wykonują między innymi pracę z najbliższą rodziną wychowanka zmierzającą do jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny. W przypadkach, gdy powrót dziecka do rodziny własnej jest niemożliwy podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Bardzo rzadko zdarzają się adopcje dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych. Istotne z punktu widzenia pracy opiekuńczo wychowawczej jest kompleksowe działanie obejmujące dziecko i jego najbliższe środowisko aby maksymalnie skrócić okres pobytu dziecka w placówce. W roku ubiegłym do naszych placówek przybyło 31 nowych wychowanków. W roku 2015 placówki w Brzegu, Skorogoszczy i Strzegowie opuściło 26 wychowanków, z czego 10 usamodzielniało się, 13 powróciło do domu rodzinnego a 3 wychowanków umieszczono w rodzinach zastępczych i adopcyjnych. Według stanu na dzień 31.12.2015 w placówkach prowadzonych przez powiat brzeski przebywało 7 wychowanków pochodzących z innych powiatów (z uwzględnieniem ruchu wychowanków) .

3. Domy Pomocy Społecznej.

Powiat brzeski jest organem prowadzącym domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym w Grodkowie oraz Jędrzejowie. Dom Pomocy Społecznej w Grodkowie jest domem dla osób w podeszłym wieku, przeznaczonym dla 53 osób. Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie jest domem dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie i dysponuje 95 miejscami - zgodnie z przyjętymi założeniami wynikającymi ze standaryzacji jednostki nastąpiło zmniejszenie liczby miejsc o dwa. Decyzje kierujące do domów pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wraz z ustaleniem wysokości odpłatności wydają ośrodki pomocy społecznej właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby kierowanej do domu pomocy społecznej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie po rozpatrzeniu wniosku ośrodka pomocy społecznej i sprawdzeniu zasadności umieszczenia wydaje po uzgodnieniu z domem pomocy społecznej decyzję o umieszczeniu w danym domu pomocy społecznej. W roku ubiegłym otrzymaliśmy środki z budżety Wojewody na działalność bieżącą domów pomocy społecznej w kwocie 1.845.185 zł, z czego DPS Jędrzejów otrzymał kwotę 1.583.245 zł a DPS Grodków kwotę 261.940 zł. Różnica w wysokości dotacji wynika z faktu, że dotacja przeznaczana jest na mieszkańców umieszczonych w domach pomocy społecznej przed dniem 01.01.2004 r.

Łączny koszt działalności Domów Pomocy Społecznej wyniósł w roku ubiegłym 5.110.866,59 zł, z czego koszty działania DPS w Jędrzejowie wyniosły 3.275.946,77 zł, a DPS w Grodkowie 1.834.919,82 zł.

W roku ubiegłym średniomiesięczny koszt utrzymania mieszkańca wyniósł:

- w DPS Jędrzejów 2.952,85 zł
- w DPS Grodków 2.820,94 zł

Ruch pensjonariuszy w obydwu jednostkach przedstawiał się następująco: DPS Jędrzejów opuściło 3 mieszkańców, przyjęto 4. nowych mieszkańców. DPS Grodków opuściło 11 mieszkańców, przybyło 11 mieszkańców. Średniomiesięczne wykorzystanie miejsc wynosiło dla Jędrzejowa 90,5 miejsc/ miesiąc, dla Grodkowa 52,16 miejsc/miesiąc. Według stanu na dzień 31.12.2015 w DPS Jędrzejów przebywało 7 mieszkańców powiatu brzeskiego a w DPS Grodków 37 mieszkańców powiatu brzeskiego.

II. Inne zadania z zakresu pomocy społecznej.

Zgodnie z nowym Rozporządzeniem dotyczącym placówek opiekuńczo wychowawczych pracownicy PCPR są członkami stałych zespołów do spraw okresowej sytuacji dziecka w każdej placówce prowadzonej przez powiat i obligatoryjnie uczestniczą w posiedzeniach zespołów, które dokonują oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż raz na pół roku. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wspólnie z Centrum Administracyjnym Placówek Opiekuńczo Wychowawczych w Brzegu prowadzi także mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo wychowawczych i rodzin zastępczych. W mieszkaniu chronionym tym przebywali wychowankowie placówek opiekuńczo wychowawczych. Liczba miejsc w mieszkaniu chronionym wynosi 5. W ciągu roku w mieszkaniu przebywało 5 wychowanków.

Zadaniem na które otrzymaliśmy dodatkowe środki było zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, które możliwe było w ramach programu MPiPS. Na ten cel uzyskaliśmy kwotę 18.750 zł.

W ramach zadań związanych z przemocą w rodzinie zostały zrealizowane jeden cykl programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie. W programie uczestniczyło 15 osób. Wartość dofinansowania wyniosła 7.519,99 zł. Całość środków została pozyskana z MPiPS.

W roku ubiegłym odbyło się sześć kontroli działalności naszej jednostki, w tym cztery problemowe. Pracownicy merytoryczni jednostki podnosili swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i kursach.

Przystąpiliśmy po Konwencji Wójtów i Burmistrzów gmin powiatu brzeskiego do koncepcji budowy mieszkania chronionego dla ofiar przemocy z terenu powiatu brzeskiego. Wystąpiliśmy do MPiPS z projektem dofinansowania dla tego przedsięwzięcia, jednak nie otrzymaliśmy dofinansowania. Realizacja projektu nastąpi w roku 2016 z finansowym wsparciem gmin powiatu brzeskiego. W roku ubiegłym został opracowany Regulamin mieszkania chronionego, uzgodniony z Ośrodkami Pomocy Społecznej z gmin powiatu, został także opracowany kosztorys inwestorski zadania.

III. ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Wielokrotnie nowelizowana ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych powodowała wiele problemów związanych z praktycznym realizowaniem zadań z niej wynikających. Środki na realizację zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych przekazywane są samorządom przez Prezesa PFRON według algorytmu określonego rozporządzeniem.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami powiat brzeski na realizację zadań w 2015 roku otrzymał decyzją Prezesa PFRON kwotę 2.079.180 zł, z czego kwota 1.154.700 zł stanowiła kwotę zobowiązań dotyczących warsztatów terapii zajęciowej. Na pozostałe zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przeznaczona była kwota 924.480.zł. Faktyczna realizacja zadań rozpoczęła się w miesiącu marcu, po podjęciu przez Radę Powiatu Uchwały w sprawie podziału środków przekazanych powiatowi brzeskiemu. W roku ubiegłym PFRON dokonał w trakcie roku zwiększenia środków na realizację zadań o kwotę 85.870 zł. Ze środków PFRON w roku 2015 zostały zrealizowane następujące zadania:

- 608 osobom, w tym dla 40 dzieci dofinansowano do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na kwotę 488.191zł
- 31 osobom dofinansowano do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się na kwotę 234.779 zł,
- na działalność WTZ wydatkowano łącznie w roku ubiegłym 1.154.700 zł

- 115 osobom, w tym 23 dzieciom niepełnosprawnym dofinansowano do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych na kwotę 90.736 zł

- na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wydatkowano w roku ubiegłym kwotę 60.000 zł. i było to związane z dotacją na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną.

W ramach Programu „Aktywny Samorząd” udzielono wsparcia dla osób niepełnosprawnych w dofinansowaniu między innymi: w zakupie wózków o napędzie elektrycznym, naprawie wózków, przystosowaniem w specjalistyczne oprzyrządowanie samochodów do potrzeb osób o naruszonej sprawności ruchowej czy też w dofinansowaniu do pobytu dziecka w przedszkolu dla osoby niepełnosprawnej pracującej, stypendia studenckie dla osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 243.263,80 zł. Z tej formy wsparcia skorzystało 99 osób niepełnosprawnych.

W roku ubiegłym czterokrotnie zmieniana była uchwała Rady Powiatu w sprawie podziału środków PFRON. Te działania miały na celu dostosowanie wydatków do składanych przede wszystkim przez osoby fizyczne wniosków na realizację poszczególnych zadań. Z naszej strony zapewniliśmy środki na realizację wniosków składanych zarówno na rehabilitację społeczną jak też na zawodową. Nie wszystkie wnioski zostały przez wnioskodawców spełniających kryteria dofinansowania przyjęte do realizacji. Ograniczeniem dla wielu wnioskodawców była wysokość wkładu własnego na realizację zadania. Nie zrealizowano w roku ubiegłym część wniosków na dofinansowanie do różnych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Jak co roku organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych w Lewinie Brzeskim i Grodkowie realizowały program „Partner”, z którego bezpłatnie korzystają przede wszystkim dzieci niepełnosprawne z terenu powiatu brzeskiego.

Zmiana ustawy o rehabilitacji wprowadziła zapis nakładający na samorząd dofinansowania działalności warsztatów w wysokości 10% kosztów działania. Dzięki wsparciu i zaangażowaniu samorządów gminnych warsztaty otrzymały niezbędne środki na swoją działalność.

Łącznie z różnego rodzaju form wsparcia finansowego skorzystało w roku ubiegłym 929 osób niepełnosprawnych. Wielokrotnie też na łamach lokalnych tygodników informowaliśmy osoby niepełnosprawne o programach PFRON realizowanych przez Oddział PFRON w Opolu jak też o programach PFRON realizowanych centralnie. PCPR zatrudnia doradcę ds. osób niepełnosprawnych, który udziela informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych, pomaga konstruować pisma i wnioski osób niepełnosprawnych do różnego rodzaju instytucji.

V. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Realizacja zadań PCPR w roku ubiegłym wymagała szczególnego wysiłku wynikającego z sytuacji, że w PCPR zatrudnionych było łącznie z dyrektorem 9 pracowników merytorycznych. Od września zatrudniona została osoba na stanowisku zastępcy dyrektora, która odpowiada za realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej. W roku 2015 wpłynęło do naszej jednostki 4.683 spraw i wniosków.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracuje i prowadzi obsługę administracyjną Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Rada składa się z 5 przedstawicieli organizacji pozarządowych i gmin powiatu brzeskiego.

Dobrze układała się współpraca z samorządami gmin Grodków, Lewin Brzeski i Lubsza w zakresie współpracy w rozwiązywaniu problemów społecznych tych gmin. Odbywały się cyklicznie spotkania z dyrektorami placówek opiekuńczo wychowawczych w sprawie realizacji programów naprawczych i utrzymania standardów w tych jednostkach pomocy społecznej.

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE BRZESKIM

Powiat brzeski według danych GUS z 2014 liczył 91.543 mieszkańców. Według danych GUS za 2001 r. liczba mieszkańców powiatu wynosiła 94.077 osób a w 2005 92.516. W 2014 r. spadła zatem w stosunku 2001 r. liczba mieszkańców powiatu o 2.534 osoby. Spadła także liczba mieszkańców miast, którzy stanowili w 2001 r. 60,5% mieszkańców powiatu brzeskiego. W strukturze mieszkańców powiatu ludność w wieku przedprodukcyjnym 17.055 osób. Przyrost naturalny był ujemny i wyniósł - 31 osób. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych jest także niekorzystne i wynosi - 0,8 na 1000 mieszkańców. W roku 2012 napływ nowych mieszkańców wynosił 1002 osoby, odpływ 1075. Biorąc pod uwagę prognozę liczby mieszkańców powiatu brzeskiego, jaką przedstawił GUS do roku 2030 liczba mieszkańców powiatu zmniejszy się i będzie wyglądała następująco:

- w roku 2020 - 88.049 osób
- w roku 2025 - 86.168 osób
- w roku 2030 - 83.830 osób

Wpływ na tę sytuację - biorąc pod uwagę obecne kierunki zmian w strukturze ludności będzie miała migracja i emigracja. Saldo migracji krajowych i zagranicznych będzie dla powiatu brzeskiego niekorzystne. Te zmiany w strukturze i wielkości mieszkańców powiatu, przy wzroście średniej długości życia mieszkańców w konsekwencji doprowadzą do wzrostu liczby ludzi starszych i niepełnosprawnych. Średnia wieku mieszkańców powiatu z danych dla województwa opolskiego wynosiła:

- w roku 2002 - 78,99 dla kobiet i 71,20 dla mężczyzn
- w roku 2003 - 79,12 dla kobiet i 71,26 dla mężczyzn
- w roku 2004 - 79,67 dla kobiet i 71,85 dla mężczyzn

Wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym będzie miał istotne znaczenie dla sytuacji społecznej mieszkańców powiatu jak też wpływać będzie na zmianę celów i działań w zakresie pomocy społecznej.

Brak ostatnich danych nie pozwala na przeprowadzenie analizy porównawczej dotyczącej między innymi takich ważnych z punktu widzenia pomocy społecznej danych jak struktura wiekowa mieszkańców powiatu, liczba osób w wieku poprodukcyjnym w rozbiciu na kobiety i mężczyzn. Jednak tendencja wykazana powyżej w naszej ocenie utrzymuje się.

Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej powiat brzeski korzysta z następującej infrastruktury w formie swoich jednostek, takich jak:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Centrum Obsługi Administracyjnej Placówek Opiekuńczo Wychowawczych w Brzegu
3. Dom Dziecka w Skorogoszczy
4. Dom Dziecka w Strzegowie
5. Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie
6. Dom Pomocy Społecznej w Grodkowie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudniał łącznie 13 osób, tym 9 pracowników merytorycznych realizujących zadania zakresu ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych. Trzy osoby posiadają kwalifikacje pracownika socjalnego.

Cztery osoby wykonują zadania z zakresu pomocy społecznej obejmujące rodziny zastępcze, całodobowe placówki opiekuńczo wychowawcze i domy pomocy społecznej, obsługę administracyjno finansową pieczy zastępczej, w tym należności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Trzy osoby wykonują zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym jedna z

zakresu doradztwa dla osób niepełnosprawnych, dwie osoby wykonują zadania z zakresu ustawy o finansach publicznych.

2. Centrum Placówek Opiekuńczo Wychowawczych w Brzegu realizował zadania ustawowe w zakresie rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo wychowawczych. W placówce w skład której wchodzi 2 domy dziecka liczącej 44 miejsca pracują łącznie 34 osoby, w tym 15 osób kadry pedagogicznej. Jest to samodzielna jednostka budżetowa. Siedziba CAPOW znajduje się w Brzegu przy ul. Poprzecznej 3. Placówka posiada plac zabaw, boisko do koszykówki oraz do piłki nożnej oraz salkę gimnastyczną, dobrze wyposażoną w sprzęt niezbędny do zajęć. W zarządzie jednostki znajduje się także mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo wychowawczych i rodzin zastępczych, w którym może przebywać jednorazowo 5 usamodzielnionych wychowanków. CAPOW posiada zezwolenie wojewody opolskiego na prowadzenie działalności na czas nieokreślony.

3. Dom Dziecka w Skorogoszczy jest placówką dla 30 wychowanków. Zatrudnia łącznie 22 osoby, w tym 13 pracowników pedagogicznych. Jest to samodzielna jednostka budżetowa. Placówka posiada plac zabaw, park przy placówce oraz wielofunkcyjne boisko do różnego rodzaju gier zespołowych. Została także wydzielona wewnątrz placówki sala do ćwiczeń. Placówka w 2010 r. uzyskała zezwolenie wojewody na prowadzenie działalności na czas nieokreślony. Siedziba placówki znajduje się w Skorogoszczy przy ul. Zamkowej 23.

4. Dom Dziecka w Strzegowie jest przeznaczony dla 20 dzieci. Zatrudnia łącznie 19 osób, w tym 9 pracowników pedagogicznych. Jest to samodzielna jednostka budżetowa. Placówka posiada plac zabaw oraz ma dostęp do boiska sportowego. W zarządzie jednostki znajduje się także zabytkowy park przy placówce oraz magazyn zewnętrzny. Ta placówka uzyskała także w 2010 r. zezwolenie wojewody na prowadzenie działalności na czas nieokreślony. Siedzibą placówki jest Strzegów 35

5. Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie jest domem przeznaczonym dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Placówka dysponuje 95 miejscami. Jest to samodzielna jednostka budżetowa. W placówce zatrudnionych jest 69 osób na 66,875 etatu. Placówka posiada salę do zajęć rehabilitacyjnych, przy obiekcie znajduje się zabytkowy park, będący pod ochroną konserwatorską. Obiekt DPS jest także obiektem zabytkowym, wpisanym do rejestru zabytków. Jednostka ta otrzymała zezwolenie wojewody na prowadzenie działalności na czas nieokreślony. Siedzibą domu jest Jędrzejów 16

6. Dom Pomocy Społecznej w Grodkowie jest domem dla osób w podeszłym wieku, przeznaczonym dla 53 osób. W jednostce zatrudnionych jest 37 osób. Dom posiada salkę do zajęć rehabilitacyjnych, przy jednostce znajduje się mały ogród dla mieszkańców, zapewniona jest opieka pielęgniarska. Siedzibą domu jest Grodków ul. Mickiewicza 15. Zezwolenie na prowadzenie działalności na czas nieokreślony dom uzyskał w 2009 r.

W skład infrastruktury pomocy społecznej w powiecie brzeskim należy zaliczyć także warsztaty terapii zajęciowej. Warsztaty prowadzone są przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Finansowanie warsztatów odbywa się ze środków PFRON przekazywanych powiatowi zgodnie z algorytmem ustalonym rozporządzeniem oraz ze środków samorządu powiatowego.

Wysokość dofinansowania ze środków PFRON wynosi 90%. Od wielu lat nie zmieniała się kwota miesięcznego dofinansowania kosztów jednego uczestnika warsztatów i wynosi rocznie 14.796 zł (miesięcznie 1233 zł)

Wszystkie warsztaty przeznaczone są dla takiej samej liczby uczestników - 25 osób niepełnosprawnych (łącznie 75 osób). Warsztaty są jednostkami działającymi od poniedziałku do piątku , czas pracy warsztatów wynosi 8 godzin dziennie. Warsztaty prowadzone są przez:

1. Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM - siedziba warsztatów: Brzeg ul.

Kamienna 4

2. Stowarzyszenie Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” w Lewinie Brzeskim - siedziba warsztatów: Lewin Brzeski ul. Kościuszki 53
3. Grodkowskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół w Grodkowie - siedziba warsztatów: Jędrzejów 32A

Łącznie koszty działania warsztatów terapii zajęciowej w roku 2015 wyniosły 1.154.700 zł. i są zapewnione ze środków PFRON (90 %) oraz samorządu powiatowego (10%). Z uwagi na rosnące koszty utrzymania warsztatów, przy nie zmienionej kwocie dofinansowania ze środków PFRON duże wsparcie warsztatom udzielane jest przez organizacje pozarządowe prowadzące warsztaty.

W powiecie brzeskim w obszarze pomocy społecznej działają następujące organizacje pozarządowe:

1. Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM, mające swoją siedzibę w Brzegu przy ul. Kamiennej 4
2. Stowarzyszenie Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im ” mające swoją siedzibę w Lewinie Brzeskim przy ul. Kościuszki 53
3. Grodkowskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół mające swoją siedzibę w Grodkowie, ul. Rynek 1
4. Koło Brzeskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, mające swoją Siedzibę w Pępicach 81
5. Polski Związek Niewidomych Koło Brzeg, mające swoją siedzibę w Brzegu przy ul. Sukiennice 2
6. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Powiatowy, mające swoją siedzibę w Brzegu przy ul. Sukiennice 2
7. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Brzeg, mające swoją siedzibę w Brzegu przy ul. Kamienna 4
8. Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy, mający swoją siedzibę w Brzegu przy ul. Piastowskiej 29
9. Brzeskie Stowarzyszenie Amazonek „BSA”, mające swoją siedzibę w Brzegu przy ul. Piastowskiej 29
10. Caritas Diecezji Opolskiej - Stacja Opieki Grodków, mający swoją siedzibę w Grodkowie przy ul. Otmuchowskiej 9
11. Parafialny Zespół Caritas przy parafii św. Mikołaja w Brzegu, mający swoją siedzibę w Brzegu przy ul. Plac Młynów 6
12. Caritas Diecezji Opolskiej - Stacja Opieki Skorogoszcz, ul. Okrzei 3
13. Fundacja „Marko” z siedzibą w Brzegu przy ul. Trzech Kotwic 11

Głównym źródłem finansowania działalności statutowej organizacji pozarządowych są środki pochodzące z samorządów, PFRON, zbiórek pieniężnych w tym z 1% odpisu od podatku, w jednym przypadku (BSSM) z działalności gospodarczej i w minimalnym stopniu ze składek członkowskich.

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE BRZESKIM

Zgodnie z zapisem art. 112 ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przedstawiam Radzie Powiatu Brzeskiego wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej w powiecie brzeskim. Biorąc pod uwagę potrzeby wykazane przez powiatowe jednostki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz po dokonaniu analizy społecznej i sytuacji w obszarze pomocy społecznej za zasadnicze należy w najbliższym okresie uznać:

1. Zapewnienie środków na bieżącą realizację zadań jednostek pomocy społecznej, w tym na niezbędne remonty i zakupy środków transportu, w szczególności dla placówek opiekuńczo wychowawczych - szacowane koszty remontów i zakupów około 200.000 zł,
2. Utworzenie na terenie powiatu przynajmniej 1 rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego, jednej rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej oraz kolejnej rodziny zawodowej i zapewnienie finansowania tych rodzin - szacowany koszt około 60.000 zł
3. Przeprowadzenie termoizolacji mieszkania chronionego przy ZPOW „Szansa” oraz remont mieszkania i zakup nowego wyposażenia - szacowany koszt około 25.000 zł
4. Utworzenie mieszkania chronionego dla ofiar przemocy w rodzinie – szacowany koszt – 40.000 zł
5. Wsparcie organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej poprzez zwiększenie kwot dotacji na zlecenie dla organizacji pozarządowych zadań z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
6. Likwidowanie barier architektonicznych w obiektach powiatowych oraz w trakcie remontów chodników przy drogach powiatowych - szacowany koszt około 80.000 zł
7. Wsparcie likwidacji barier architektonicznych w obiektach zabytkowych, realizowanych przez inne niż samorząd powiatowy instytucje - szacowany koszt w roku 2016 - 50.000 zł
8. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach publicznych, realizowana poprzez udział w programie „ Wyrównywanie Różnic Między Regionami” - koszt zależny od zakresu likwidacji barier, finansowanie likwidacji barier w części nie dofinansowywanej przez PFRO po stronie wnioskodawcy.

W załączeniu bilans potrzeb społecznych wg. Aplikacji POMOST według stanu na 2015

Opracował
Aleksander Podgórny
Dyrektor PCPR w Brzegu

DYREKTOR
PCPR w BRZEGU

Aleksander Podgórny